

Stručná história izraelského národa - 5. diel

written by Drahoslav Vajda | 1. marca 2026

Séria v piatich dieloch

Od povstania Bar Kochbu (135 po Kristovi), po vznik štátu Izrael v roku 1948

Izrael v dobe po roku 135 po Kristovi

Úvod

Biblické záznamy o histórii Izraela, Cirkvi a skonania sveta končia listami cirkevným zborom, apoštolom Jánom vo vyhnanstve na ostrove Patmos a opisom videní, ktoré tam dostal – končia knihou Zjavenia. Smrť apoštola Jána sa datuje do roku 100 po Kristovi – Ján zomrel prirodzenou smrťou. Tento rok je považovaný za koniec apoštolskej doby. O ďalšej zemskej histórii Izraela sa dozvedáme už len z mimobiblických záznamov a zdrojov. Tak je to aj v dnešných dňoch, v ktorých sme priamo svedkami a súčasníkmi udalostí, ktoré sa dejú v Izraeli a s Izraelom na medzinárodnej scéne. Datovanie udalostí robíme v systéme „nášho letopočtu“ (n.l.) čiže „po Kristovi“.

O „budúcej histórii“ Izraela, Cirkvi a všetkých pozostávajúcich národov sveta – vlastne „histórii poslednej doby (konca časov)“ – môžeme povedať, že pred nami sú dni, v ktorých dôjde k naplneniu ostávajúcich starozákonných a novozákonných prorociev a videní. Slovo, ktoré Boh povedal skrze svojich prorokov, sa naplní. Jeremiášovi povedal: „... *bdejem nad svojím slovom, aby som ho vykonal*“ (Jeremiáš 1:12). Sú to prorocké a videnia hlavne o veľkom či Jakobovom súžení; Antikristovi a jeho celosvetovej ríši; prvom vzkriesení mŕtvych; druhom príchode Pána Ježiša Krista a jeho tisícročnom kráľovstve; súdom pred veľkým bielym trónom; novej zemi, novom nebi a novom Jeruzaleme.

Izrael v rozptýlení

Od ukrižovania po Bar Kochbu

Po ukrižovaní Krista postihli Izrael veľké nešťastia. Chrám bol zbúraný, Jeruzalem zničený a ľud

rozptýlený. Toto sa udialo v dvoch etapách.

V 70. roku pod vedením rímskeho vojvodu Títa Vespaziána bol spálený a zbúraný chrám. Mnohých Židov zajali a ako vojnovú korisť odviekli do Ríma.

V rokoch 132 - 135 došlo v Izraeli pod vedením falošného proroka Bar Kochbu k protirímskemu povstaniu. Rímske vojská na rozkaz cisára Hadriána^{A)} povstanie kruto potlačili, zničili mesto Jeruzalem a židovské obyvateľstvo rozptýlili. Obe tieto udalosti znamenali definitívne, konečné rozptýlenie židovského obyvateľstva medzi pohanské národy sveta.

Od Bar Kochbu po rok 1948

Z hľadiska počiatku novozmluvnej doby boli významnými medzníkmi v histórii Izraela roky 30-33, 70 a 135. Od roku 135 až do roku 1948 izraelský národ (Židia) nemal vlastnú krajinu (domovinu), v modernom ponímaní *vlastný štát*. Jeho „dom bol pustý“. Územie štátu Izrael (územie Palestíny) bolo striedavo pod vládou (mandátnou správou, jurisdikciou) Rimanov (roky 63 pred Kristom až 326 po Kristovi), Byzantíncov (326 - 614), Peržanov (614 - 638), Arabov (638 - 1099), križiakov (1099 - 1291), Egyptanov (1291 - 1517), Turkov (1517 - 1917) a Angličanov (1917 - 1948). Významnými udalosťami v novodobej histórii izraelského národa sú: *sionistický kongres*, *Balfourova deklarácia* a *založenie štátu Izrael*.

Sionistický kongres

V dňoch 29. - 31. augusta 1897 sa vo švajčiarskom meste Bazilej konal I. sionistický kongres. Theodor Herzl, židovský právnik z Rakúska, vyzval na ňom Židov celého sveta, aby sa vrátili na Sion.

Avšak nebolo to také jednoduché. Židia sa nemohli len tak ľahko vrátiť na svoje pôvodné územie do zaslúbenej krajiny, lebo tá sa nachádzala pod tureckou nadvládou ako súčasťou Osmanskej ríše. Osmanská ríša bola vtedy silnou veľmocou. Židia však porozumeli výzve a napriek tomu prichádzali, aj keď spočiatku to bolo len 1 000 až 2 000 návratilcov ročne. Ich počet postupne narastal. Herzl vyvíjal intenzívnu diplomatickú činnosť pre návrat Židov na Sion.

Theodor Herzl zomrel v roku 1904 vo veku 44 rokov úplne prepracovaný. Avšak Židia sa navracali do zaslúbenej krajiny. Hospodin začal týmto zhromažďovať svoj ľud.

Balfourova deklarácia

Zúrila 1. svetová vojna. Písal sa rok 1917. V tomto období došlo k ďalšiemu dôležitému rozhodnutiu.

V Anglicku žil v tejto dobe ruský Žid menom Chaim Weizmann. Ako doktor chémie vyrobil z obilia acetón, látku, ktorá sa dala použiť na výrobu vysoko explozívnej trhaviny. Jeho vynález prispel k vojenským úspechom Anglicka – Anglicko patrilo k víťazom 1. svetovej vojny. Anglická vláda chcela Dr. Weizmanna odmeniť za jeho zásluhy a opýtala sa ho, čo by si želal. Mal len jedno želanie: požiadal vládu, aby urobila niečo, aby sa Židia mohli vrátiť do svojej zaslúbenej krajiny na územie Palestíny. Angličania s tým súhlasili, lebo Palestína pre nich predstavovala strategický priestor – mala sa stať mostom ku kolóniám v Indii a východnej Ázii.

Za čias lorda Jamesa Arthura Balfoura, ministra zahraničných vecí Veľkej Británie, bolo 2. novembra 1917 vydané vyhlásenie, ktoré do dejín vošlo ako *Balfourova deklarácia*. Touto deklaráciou bola Židom zaručená v ich starej vlasti Izraeli (Palestíne) národná domovina.

Angličania oslobodili Palestínu od Turkov a 9. decembra 1917 vstúpili ako víťazi do Jeruzalema. O dva dni generál Allenby v Jeruzaleme verejne prečítal Balfourovu deklaráciu. Židom bola otvorená a na dosah ruky cesta k vlastnému štátu.

Anglicko dostalo od vtedajšej Spoločnosti národov Palestínu pod mandátnu správu. Tá trvala 31 rokov. Prvý anglický vysoký komisár bol Žid lord Samuel Herbert. Aj on vyzval všetkých Židov k návratu do Palestíny. Odvtedy sa Židia hromadne vracali na územie svojej pôvodnej vlasti.

Hospodin, Boh Izraela (Jahve), nielen zhromažďuje svoj ľud, ale ho opäť v tejto krajine aj rozmnožuje, ako to zaslúbil cez svojich starozákonných prorokov (Ezechiel 36:37-38).

Založenie štátu Izrael

Počas vlády Adolfa Hitlera bol židovský národ kruto prenasledovaný a zabíjaný. Šesť miliónov Židov dal Hitler v Európe brutálne zlikvidovať. Možnosť utvorenia samostatného židovského štátu sa po 2. svetovej vojne javila doslova ako nevyhnutnosť. Židia, ktorí prežili holokaust, naliehali na jeho vznik spoločne so sionistickým hnutím. Zdalo sa byť zjavné, že jedine vlastný štát im môže zabezpečiť potrebnú ochranu a bezpečnosť.

Cesta k vlastnému štátu a samostatnosti nebola jednoduchá, ale došlo k tomu a 14. mája 1948 bol v Mestskom múzeu v Tel Avive vyhlásený samostatný Izraelský štát. Vyhlásenie o nezávislosti prečítal Dávid Ben Gurion. Týmto dňom, podľa židovského kalendára to bol deň 5. ijaru 5708, sa Izraelský štát stal skutočnosťou. Pre krajinu bol nakoniec zvolený oficiálny hebrejský názov *Eretz Izrael*. Toto pomenovanie nie je geografické, ale skôr poukazuje na *vlasť (územie) detí Izraela (Jakoba)* v zmysle veršov Józua 11:23. Židia mali opäť svoju vlastnú krajinu, svoju vlastnú domovinu,

ako im to Hospodin zaslúbil: „*A budete bývať v zemi, ktorú som dal vašim otcom...*“ (Ezechiel 36:28).

Prvé kroky Izraela

Prvou krajinou na svete, ktorá uznala Izrael de jure, bol Sovietsky zväz. Moskva a Tel Aviv preto nadviazali diplomatické styky už 17. mája 1948. Izrael napriek všetkým akútnym problémom, ktoré ho sužovali, bol rok po svojom „zrodení“ prijatý do OSN. Stalo sa tak počas rokovania Valného zhromaždenia 11. mája 1949. OSN akceptovala Izrael ako svojho 59. člena.

Návrat Židov z babylonského zajatia späť do zaslúbenej krajiny, stavba chrámu v Jeruzaleme a obnova štátnosti sa uskutočnili podľa prorociev a z rozkazu Boha Izraelovho a z rozkazu perzských kráľov: „*A tak stavali starší Židov, a darilo sa im podľa proroctva proroka Haggea a Zachariáša, syna Iddovho. A teda stavali a dokončili z rozkazu Boha Izraelovho a z rozkazu Cýra (Kýra Veľkého), Dária a Artaxerxa, perzského kráľa*“ (Ezdráš 6:14). Tak aj vznik štátu Izrael v roku 1948 a novodobé formovanie izraelskej štátnosti sa udialo a deje podľa prorociev z vôle Boha prostredníctvom svetských autorít a mocností.

Radosť z uskutočnenia odvekeho sna už na druhý deň (15. mája 1948) vystriedala nutnosť brániť svoje územie. Prvá zo série arabsko-izraelských vojen – vojna o nezávislosť – vypukla priam v rekordne krátkom čase. Do boja proti Izraelu sa vydali egyptskí, libanonskí, jordánski, sýrski a irackí vojaci.

Hneď po vyhlásení samostatného Izraelského štátu Ben Gurionom, o niekoľko hodín, päť arabských štátov svojimi skvele vyzbrojenými armádami napadlo novozaložený štát Izrael. Ale táto vojna netrvala dlho. O desať mesiacov neskôr si 600 000 Židov vybojovalo víťazstvo. Na podnet OSN musela byť uzavretá zmluva o prímerí, ktorú podpísali na ostrove Rodos.

Izrael v tejto oslobodzovacej vojne vydobyl viac územia, ako mu chceli priznať. Izrael si v tomto zápase nemohol udržať staré mesto Jeruzalem, ktoré sa stalo na 19 rokov rozdeleným mestom. Východná časť Jeruzalema bola k Izraelu pripojená až po *šesťdňovej vojne* v roku 1967.

Ale ani po podpísaní zmluvy na ostrove Rodos nezavládol mier. Izrael musel aj v ďalších rokoch čeliť vojenským hrozbám a útokom zo strany susedných arabských štátov. V roku 1956 to bola tzv. *Suezská kríza*. V roku 1967 *šesťdňová vojna*. Vojna *Jom Kipur* v roku 1973. V roku 1982 musel Izrael zasiahnuť proti teroristom v Libanone. Teroristické prepady a ostreľovanie trvá až do dnešných dní.

Zvláštnu pozornosť si zasluhuje *šesťdňová vojna*. Trvala od 5. do 10. júna 1967. V týchto dňoch dobyl Izrael Sinaj, Judsko, Samáriu, pásma Gazy a Golanské výšiny. Významným dňom pre Jeruzalem bol 7. jún. Za 55 hodín dobyli izraelskí vojaci biblické staré mesto Jeruzalem. Aby ušetrili kresťanské

kostoly a arabské mešity, nenasadili ťažké zbrane. Stálo to ale životy a zranenia izraelských vojakov. Cieľ bol však dosiahnutý. Po približne 1 900 rokoch patrilo teraz izraelskému národu zase celé, nerozdelené mesto Jeruzalem s chrámovým vrchom a Múrom nárekov.

Hospodin dal svojmu národu víťazstvo vo všetkých vojnách, ktoré boli rozpútané zo strany jeho susedov. Dostali späť svoju biblickú krajinu od Dána po Beršebu, od Stredozemného mora po Jordán vrátane Jeruzalema. Nedá sa nevidieť, že Boh opäť koná uprostred svojho ľudu. Roky 1897, 1917, 1948 a 1967 sú významnými medzníkmi v dejinách spasenia a v histórii Izraela. Sú významnými rokmi v opätovnom formovaní izraelského národa a štátu. Zhromažďovanie Židov do zaslúbenej krajiny postupuje neustále aj v dnešných dňoch. Podľa proroctiev opäť príde na túto zem Izraelu zaslúbený Mesiáš a náš Pán a Kráľ, Spasiteľ Ježiš Kristus. Príde tak, ako odišiel (Skutky 1:10-11; Zachariáš 14:4). Príde do Izraela a do Jeruzalema. To je biblický dôvod, prečo štát Izrael so svojím starobylým sídlom Jeruzalem nezaniknú. Tu končí naša stručná história izraelského národa.

Palestína ako územie a štát

V prvej časti tejto série sme upozornili, že je potrebné rozlišovať Palestínu ako *zemepisné územie* a *Palestínu ako štát* (presnejšie: ako *obývanú autonómnu oblasť*). Tam sme opísali zemepis a históriu vzniku a pomenovania územia s názvom Palestína.

Na území Palestíny (na území súčasného štátu Izrael) koexistujú dva národy, ktoré sústreďujú na seba celosvetovú pozornosť – Izraelčania a Palestínčania. V pásme Gazy a na Západnom brehu Jordánu získali Palestínčania určitú územnú samosprávu. Dodnes prebiehajú medzinárodné rokovania o vzniku Palestínskeho štátu.

Palestínsky štát vyhlásil v Alžírsku 15. novembra 1988 Jásir Arafat, vodca Organizácie za oslobodenie Palestíny. Za svoje hlavné mesto považuje Jeruzalem. Viac ako 135 členských krajín OSN uznáva Palestínu ako nezávislý štát, ale Izrael a mnohé ďalšie krajiny vrátane Spojených štátov stále považujú toto územie Palestíny za súčasť Izraela.

V ďalších rokoch nasledoval celý rad medzinárodných konferencií a rezolúcií s cieľom ustanovenia štátu Palestína a usporiadania územia a vzťahov medzi štátom Izrael a Palestínčanmi. Táto otázka nie je uzavretá, čoho sme svedkami aj v dnešných dňoch.

Poznámka na záver celej série

Cieľom tejto série piatich článkov o datovaní dôležitých biblických udalostí v histórii Izraela bolo

poskytnúť čitateľovi pomôcku v tom, ako sa zorientovať v chronológii týchto udalostí. Jednotlivé dátumy, ktoré sme v tomto datovaní použili, netreba považovať za neomylné. Číslo rokov sa podľa rôznych zdrojov môžu líšiť v závislosti od použitej metódy skúmania Písma, mimobiblických zdrojov a spôsobu výpočtu a niekedy aj výkladového prístupu. Zväčša sa líšia o niekoľko rokov. Rozdiely v datovaní môžu byť spôsobené tým, ako sa jednotlivé metódy výpočtu vysporiadali s používaním rôznych lunisolárnych kalendárov jednotlivými národmi a v jednotlivých etapách dejín týchto národov, ako aj narábaním s prestupnými rokmi (s cieľom synchronizácie lunárneho kalendára so solárnym rokom) či nástupníckymi rokmi panovníkov. Napríklad iný bol babylonský kalendár, iný židovský kalendár pred babylonským zajatím, iný po zajatí. Iný bol židovský civilný kalendár a iný náboženský kalendár. Aj datovanie narodenia Pána Ježiša sa môže podľa rôznych líšiť o niekoľko rokov (od roku 6 po 1 pred Kristom), tiež datovanie jeho ukrižovania (od 30 po 33 n. l.) v závislosti od historického skúmania a spôsobu výpočtu.

Naším cieľom nebolo predložiť absolútne datovanie udalostí s presnosťou jedného roka. Išlo nám o orientačnú historickú chronologickú predstavu o čase a následnosti jednotlivých biblických udalostí. Rozdiely v rôznych prístupoch datovania a o niečo sa líšiace čísla rokov pri tom všetkom nemajú dopad na porozumenie evanjelia a cesty spásy, porozumenie dejinám spásy ani žiadne doktrínálne dopady na vieru v Spasiteľa, ukrižovaného a vzkrieseného Krista. Domnievame sa však, že poznanie toho, ako sa dejiny spásy odvíjali v behu histórie (aj keď len s určitou obmedzenou presnosťou), môže byť pre čitateľa budujúce a povzbudením v jeho viere.

Zdroje (1-3) a poznámky (A)

1) J. D. Douglas (vedúci editor) a kol., *Nový biblický slovník*, Návrat domů, Praha 2017,

ISBN 978-80-7255-393-8

a) heslo: *Chronologie Starého zákona*

b) heslo: *Chrám*

2) Samuel J. Schultz, *Starý zákon mluví*, Czech edition, 1991, Viena, Austria

3) Joachim Langhammer, *Čo bude s týmto svetom?*, MSEJK, Bratislava 1997, ISBN 80-88891-09-4

A) *Hadrián* alebo (po latinsky) *Hadrianus*, celým menom *Publius Aelius Traianus Hadrianus*. V rokoch 117 až 138 rímsky cisár z Nervovsko-antoninovskej dynastie.

Prechod na [obsah kategórie „Boží ľud“](#)

Prechod na úvodnú stránku - [Úvod](#)

Prechod na [Najnovšie články](#) na stránke

Umiestnené: 22. júla 2025